

Ministerul Economiei, Comerțului și Mediului de Afaceri

Minuta reuniunii Comitetului de Monitorizare a Programului Operațional Sectorial “Creșterea Competitivității Economice” 22.10.2010

Deschiderea reuniunii

Lucrările reuniunii au fost conduse de *d-l Secretar de Stat Claudiu Constantin Stafie*, președintele Comitetului de Monitorizare a POS CCE.

La deschiderea reuniunii a participat *d-l Ministru Ion Ariton*.

Alături de membrii comitetului au fost prezenți reprezentanții Comisiei Europene, d-na Angela Martinez Sarasola, șeful unității România, dl. Eduardo Baretto, șef adjunct al unității România, și dl. Marian Răduță, desk officer pentru POS CCE, precum și reprezentanții Fondului European de Investiții, dl. Piotr Stolorowski și d-na Camelia Drăgoi, în calitate de observatori, precum și alți invitați. De asemenea, din partea Guvernului României, a fost prezent dl. Cătălin Vătafu, consilier personal al Primului Ministru.

În deschidere, *d-l Ministru Ion Ariton* a subliniat importanța rolului Comitetului de Monitorizare a POS CCE în implementarea programului, exprimându-și convingerea că subiectele de pe ordinea de zi, atât cele referitoare la stadiul implementării în ansamblu, cât și propunerile de realocări în cadrul axelor vor fi analizate cu atenție, din perspectiva îmbunătățirii evoluției programului, care, în acest moment, nu este la nivelul așteptat. Astfel, domnia sa a precizat că, deși valoarea proiectelor aprobate este de 1,144 miliarde euro și a contractelor semnate este de 831 milioane de euro, în ceea ce privește plățile există posibilități de accelerare a acestora, iar numărul mare de proiecte depuse pe toate axele arată interesul agenților economici de a fi sprijiniți în dezvoltarea afacerilor prin accesarea de fonduri.

Domnia sa a mai arătat că este nevoie de efortul conjugat al Autorității de Management și al Organismelor Intermediare, dar și de sprijin politic pentru găsirea celor mai adecvate soluții pentru rezolvarea problemelor cu care se confruntă atât structurile de gestionare cât și beneficiarii programului.

În ceea ce privește asigurarea cofinanțării, problemă majoră cu care se confruntă majoritatea agenților economici, dl. Ministru Ion Ariton a amintit inițiativa recentă a Guvernului de a veni în sprijinul acestora, prin acordarea posibilității de gajare a utilajelor.

În încheiere, domnia sa și-a exprimat convingerea că, prin colaborarea tuturor instituțiilor implicate, va fi accelerată implementarea proiectelor, în vederea maximizării beneficiilor asupra economiei, prin crearea de noi locuri de muncă, re tehnologizarea industriei și obținerea de produse competitive, precum și creșterea contribuțiilor la bugetul de stat.

D-l Secretar de Stat Claudiu Constantin Stafie a mulțumit d-lui Ministru Ion Ariton pentru cuvântul de deschidere adresat și a făcut o scurtă trecere în revistă a subiectelor aflate pe ordinea de zi. În continuare, domnia sa a dat cuvântul d-nei Angela Martinez Sarasola, șeful Unității România, DG Regio.

D-na Angela Martinez Sarasola a prezentat punctul de vedere al Comisiei Europene, accentuând rolul de partener al forului european în implementarea POS CCE, al cărui obiectiv îl constituie creșterea competitivității economice și reducerea disparităților dintre regiuni. Domnia sa a precizat că, deși acest program a fost elaborat și aprobat înainte de declanșarea crizei economice, strategia este încă valabilă și structurată astfel încât să contribuie la reducerea efectelor negative ale crizei, fiind un pilon pentru relansarea economică. În opinia sa, programul este important deoarece concordă și cu recenta strategie Europa 2020, ale cărei elemente cheie sunt sprijinirea investițiilor în cercetare și inovare, infrastructura de comunicații și dezvoltarea mediului de afaceri.

D-na Angela Martinez Sarasola a reamintit că programul se află la jumătatea perioadei de implementare, moment important pentru a analiza stadiul implementării și modalitatea de a acționa în continuare. Domnia sa a afirmat că trebuie găsite mecanisme pentru a realiza un progres real în implementare, atât din punctul de vedere al absorbției, cât și al impactului economic vizat prin acest program, precizând că, la nivelul CE, sunt cunoscute dificultățile existente, având în vedere complexitatea programului, precum și efectele crizei economice, care afectează direct și indirect implementarea acestui program.

D-na Angela Martinez Sarasola a reiterat sprijinul Comisiei Europene, printr-un dialog constructiv continuu, pentru a găsi soluțiile cele mai bune pentru a atinge obiectivele și a recomanda stabilirea nivelului corect de așteptări pentru acest program, astfel încât să existe o înțelegere comună a stadiului implementării programului.

Aprobarea ordinii de zi

D-l Secretar de Stat Claudiu Constantin Stafie a mulțumit pentru recomandări și a propus trecerea la aprobarea ordinii de zi, condiția de cvorum fiind îndeplinită (22 de membri prezenți din totalul de 29 de membri). Ordinea de zi a fost aprobată în unanimitate.

Aprobarea minutei reuniunii CM POS CCE din 2 iunie 2010

D-l Secretar de Stat Claudiu Constantin Stafie a propus aprobarea minutei reuniunii CM precedente, cu mențiunea că nu au fost observații din partea membrilor. Minuta reuniunii din 02.06.2010 a fost aprobată în unanimitate.

Stadiul implementării POS CCE

D-na Cătălina Meliță, Director general AM POS CCE, a prezentat stadiul implementării programului în ansamblu și progresul realizat în perioada 14 mai – 30 septembrie a.c., perioadă relativ scurtă, având în vedere și perioada de vară.

Prezentarea a inclus:

- lansări față de alocări; creșterea de la 62% la 64% a valorii însumate a apelurilor lansate față de alocarea programului se datorează faptului că în această perioadă eforturile AM s-au concentrat pe aprobarea, contractarea și implementarea proiectelor și mai puțin pe lansarea de noi operațiuni;
- situația proiectelor depuse; numărul de proiecte de aproximativ 7000, demonstrează interesul masiv pentru program;
- situația comparativă proiecte depuse/aprobate/contractate/plăți; proiecte aprobate-2000, (cca 1 din 3 proiecte); 1378 proiecte contractate, din care două treimi depuse în cadrul AP1; număr mare de proiecte repinse (3000) datorită calității necorespunzătoare a proiectelor sau neîncadrării în bugetul alocat;
- situația plăților; față de perioada anterioară, se manifestă un trend ascendent atât la valoarea proiectelor aprobate și a celor contractate, de aprox. un miliard de lei, cât și a plăților efectuate, de 300 mil. lei, (din care 155 mil. reprezintă prefinanțare, iar 1/3 din acestea sunt către beneficiari privați); estimări până la sfârșitul anului: plăți în valoare de cca. 500 mil. lei.

- distribuția regională a proiectelor;
- operațiunea de investiții pentru întreprinderi mari implementată de AM (număr de proiecte, distribuție regională); două apeluri pentru întreprinderi mari, cu suprasubscriere de patru ori la fiecare apel; 24 de contracte în implementare de la apelul din 2008 și 194 de proiecte în evaluare la 30 septembrie a.c. aferentă anului 2010; a fost publicată lista preliminară a proiectelor finanțabile pentru apelul 2010;
- axa prioritară 5 – Asistență Tehnică (contracte, decizii de finanțare, tipuri de proiecte); s-au contractat circa 15 mil. euro din cele 90 mil. euro alocate; se intenționează utilizarea AT într-un mod mult mai activ pentru a beneficia de sprijinul necesar pentru compensarea anumitor deficiențe ale sistemului (consultanță pentru procesul de evaluare și selecție, pentru monitorizare, verificarea cererilor de rambursare dar și software, birotică, organizare evenimente, etc.).

D-na Angela Martinez Sarasola a remarcat calitatea prezentării, aceasta fiind foarte clară și detaliată, cu identificarea diferitelor stadii în implementarea programului, dar a opinat că, deși programul progresează, ritmul este foarte lent. În opinia sa, anul 2010 este unul crucial, iar progresul prezentat nu este la nivelul așteptărilor. Domnia sa a precizat că înțelege că există un ritm scăzut în implementare a programului, efortul fiind orientat acum spre partea de implementare a proiectelor, dar consideră că aceasta poate fi o abordare riscantă pentru implementarea programului în totalitatea sa. În continuare, a explicat că în acest stadiu de implementare trebuie să existe capacitatea de lucru la toate nivelurile și nu de concentrare pe o componentă sau alta și a recomandat continuarea eforturilor, inclusiv pe lansările de apeluri și contractare.

Referitor la bugetul alocat nelansat și la decalajul mare de timp în implementare, d-na Angela Martinez Sarasola a recomandat revizuirea calendarului lansărilor în vederea accelerării ritmului implementării programului. În ceea ce privește progresul în implementare, domnia sa a constatat că nu există un progres semnificativ în efectuarea plăților către beneficiari, de la 5% la 6,6%.

Totodată, d-na Angela Martinez Sarasola și-a exprimat îngrijorarea în legătură cu previziunile bugetare pentru 2010 și 2011, foarte timide, ceea ce înseamnă că se lucrează pe ipoteza menținerii unei rate estimate de plăți de numai 17% la sfârșitul anului 2011. Domnia sa a caracterizat acest ritm lent ca fiind o ipoteză de lucru critică și a exprimat îngrijorarea manifestată la nivelul Comisiei Europene în ceea ce privește progresul implementării programului în următorii doi ani. Pentru a avea o absorbție cât mai bună și pentru evitarea dezangajărilor în anii 2012 și 2013 este necesară o viziune clară asupra modului de acțiune (măsuri, ținte, indicatori) și pentru perioada 2010 – 2012 (îndeosebi pentru anul 2011).

D-l Secretar de Stat Claudiu Constantin Stafie a fost de acord că stadiul implementării nu este cel dorit, dar a asigurat-o pe d-na Angela Martinez Sarasola că propunerea va fi însușită, urmărindu-se situația contractării și a plăților și se va face o previziune bine documentată la nivelul programului pe aceste aspecte până în 2013, respectiv 2015. Domnia sa a menționat că este necesară această previziune pentru a putea estima situația la încheierea perioadei de programare și și-a exprimat intenția de a găsi soluții, atât la nivelul Autorității de Management și al organismelor intermediare, cât și la nivelul conducerii ministerului, pentru intensificarea ritmului de implementare a programului și pentru o evoluție intensă și fluentă în următorii ani.

În continuare, **d-l Piotr Stolowski, reprezentantul Fondului European de Investiții**, a prezentat operațiunile JEREMIE în ansamblu și rolul acestora în sprijinirea IMM-urilor prin asigurarea accesului la finanțare prin instrumente de garantare și capital de risc. Etapa actuală este crucială pentru implementare, și presupune aplicarea caracteristicilor specifice sectorului financiar și corelarea acestora cu obiectivele programului și cu regulile de ajutor de stat aplicabile. Domnia sa a menționat cooperarea foarte bună cu Autoritatea de Management, cu DG Regio (pe aspecte legate de eligibilitate), DG Competition (pe aspecte legate de ajutor de stat), precum și cu BNR (compatibilitatea produselor financiare cu reglementările bancare naționale, care sunt mai restrictive). Dl. Piotr Stolowski a informat membrii CM că, pentru o cunoaștere cât mai bună a cadrului general, a fost efectuată o cercetare de piață în cadrul comunității financiare din România, în prima jumătate a acestui an.

Apelurile pentru expresii de interes sunt lansate de FEI, respectând principiile non-discriminării și transparenței, iar selecția intermediarilor și semnarea contractelor de către FEI, prin serviciile specializate, crează cadrul care să permită transferul de fonduri către beneficiarii finali, IMM-urile.

D-na Camelia Drăgoi, reprezentantul Fondului European de Investiții, a prezentat stadiul implementării programului JEREMIE, inclusiv situația apelurilor pentru expresii de interes deja lansate. Domnia sa a reamintit că pentru inițiativa JEREMIE din România s-au alocat din POS CCE 100 mil. euro, din AP1, DMI 2 – Accesul la finanțare pentru IMM. În acest moment sunt alocate 35 mil. euro pentru instrumente de capital de risc și 63 mil. euro pentru instrumente de garantare. Referitor la implementarea operațiunii de capital de risc, d-na Camelia Drăgoi a explicat că obiectivul este acela de a investi în IMM, pentru creșterea competitivității acestora, prin crearea a două fonduri de capital de risc, pe baza unei scheme naționale de ajutor de stat emisă și aprobată la începutul acestui an. Fondul JEREMIE poate participa cu cel mult 70% în fiecare fond de capital de risc, urmând ca restul de 30% să fie asigurat de la investitori privați. Limita de investiție anuală în fiecare IMM este de 1,5 mil. Euro. De asemenea se vor respecta și alte condiții, legate de etapa de dezvoltare în care se află întreprinderile în care se investește și de condițiile sectoriale. Având în vedere că implementarea instrumentelor de capital de risc necesită perioade de maturitate mai lungi (cca 10 ani), care depășesc perioada de programare, respectiv anul 2015, AM, împreună cu CE și Comitetul de Investiții au convenit, în urma mai multor consultări o soluție denumită flux de numerar asimetric. În luna aprilie, după ce s-a emis schema de ajutor de stat, a avut loc lansarea apelului pentru selecția companiilor de management de fond. Apelul a avut termen limită de depunere luna iunie; s-au primit 16 expresii de interes, un rezultat pozitiv. Suprasubscrierea a fost de 7 ori (240 mil. Euro). În lunile iulie și august procesul de eligibilitate și selecție a continuat, iar în oct 2010 FEI a supus aprobării Comitetului de Investiții prima operațiune. Contractul va fi semnat în cursul acestui an, produsul urmând a fi pus la dispoziția IMM-urilor la începutul anului viitor. O a doua companie selectată este programată pentru faza de *due dilligence* în noiembrie, urmând ca semnarea contractului să aibă loc la începutul anului viitor.

În ceea ce privește instrumentul de garantare, pe baza experienței apelului anterior, s-a trecut la dezvoltarea unui nou produs care să stimuleze în mod eficient creditarea pentru IMM, asigurându-se în acest sens un efect de multiplicare de minimum 5, convenit cu AM și cu CE. Dezvoltarea produsului de garantare s-a făcut pe baza consultărilor cu piața bancară și cu BNR, având în vedere regulile mai stricte de provizionare cu privire la garanții. Finanțarea IMM-urilor în baza acestui produs este de asemenea guvernată de regulile de ajutor de stat și, în acest sens, a fost elaborată o schemă de ajutor de minimis. În luna august s-a lansat apelul pentru expresii de interes, cu termen limită de depunere în octombrie și s-au primit 9 expresii de interes, care au solicitat garanții de 250 mil. euro. În acest moment s-a încheiat faza de verificare a eligibilității și a început evaluarea, urmând ca în trimestrul 4 să aibă loc selecția și contractarea.

În încheiere, **d-l Piotr Stolarski** a adăugat că previziunea FEI este ca, pentru capitalul de risc, semnarea primului contract să se facă până la sfârșitul anului, aceeași procedură fiind utilizată și pentru instrumentul de garantare, prevăzută a se încheia în primul trimestru al anului viitor, prin selectarea a 2-3 intermediari financiari.

Stadiul implementării pentru Axa Prioritară 1

D-na Mădălina Miclea, Director general Adjunct, Organismul Intermediar pentru IMM, a prezentat stadiul operațiunilor axei prioritare 1 gestionate de OI IMM.

Au fost prezentate:

- lansări comparativ cu alocări; se constată apropierea epuizării bugetului la operațiunile de investiții;
- proiecte depuse;
- situația lansărilor pe operațiuni;
- evoluția numărului de contracte pe operațiuni; schema de investiții este cea mai importantă activitate; schema de consultanță se limitează la apelul din 2008 și există o

supradimensionare a bugetului pentru această operațiune; operațiunile de standardizare și internaționalizare urmează să fie relansate în 2010;

- evoluția contractării;
- distribuția regională a proiectelor;
- evoluția rambursărilor;
- măsuri de informare și publicitate.

D-l Eduardo Baretto, DG Regio, a fost de părere că, în ceea ce privește distribuția regională, este normal și acceptabil să existe diferențe, decalajele de dezvoltare dintre regiuni conducând la asemenea diferențe în ceea ce privește cererea și canalizarea fondurilor către regiunile care depun proiecte mai bune și care pot genera venituri mai rapid. Domnia sa a subliniat însă că problema apare atunci când o regiune dezvoltată, cum este București-Ilfov sau Vest, are un număr insuficient de proiecte depuse, ceea ce poate fi un semn că diseminarea informațiilor este deficitară. Prin urmare, analizând distribuția pe regiuni, dl Eduardo Baretto a afirmat că nu ar trebui urmărită uniformizarea acesteia, în termeni ideali, ci realizarea unui echilibru între sprijinul acordat companiilor în regiunile mai puțin dezvoltate și capacitatea regiunilor mai dezvoltate de a genera mai multe propuneri de proiecte și evident mai bune. Acesta este, de altfel, și subiectul dezbaterii în politica de coeziune, iar în ceea ce privește programele de competitivitate trebuie acceptat faptul că regiunile mai dezvoltate vor prezenta mai multe propuneri de proiecte.

În ceea ce privește absorbția în sine, există o diferență între eforturile depuse pentru contractare, care trebuie să continue mai intens, având în vedere că nivelul este scăzut comparativ cu lansările, și nivelul foarte scăzut al plăților (ținând cont că prefinanțarea nu reprezintă absorbție, în sensul cheltuielilor certificabile înaintate către CE). În acest sens, domnia sa a recomandat Autorității de Management atenție, deoarece și aceste cifre pot fi diminuate, pe măsură ce prefinanțarea va trebui recuperată într-o perioadă ulterioară, pe baza cheltuielilor efectuate în cadrul proiectului. În opinia sa, rata foarte scăzută a plăților (pentru IMM 4%) s-ar traduce prin două lucruri: dificultăți procedurale în certificarea plăților și faptul că proiectele se implementează într-un ritm foarte lent, ceea ce este un motiv de îngrijorare, deoarece acesta este indicatorul real care măsoară eficiența și progresul programului. Recomandarea a fost de a continua contractarea și lansările, dar și urmărirea perioadei post-contractare referitor la implementarea proiectelor, pentru că decalajul este foarte mare.

D-na Angela Martinez Sarasola a intervenit menționând că există o îngrijorare serioasă la nivelul CE referitoare la funcționarea OI IMM. În urma raportului emis de Autoritatea de Audit în februarie a.c., care a identificat deficiențe serioase în Sistemul de management și control, s-au propus măsuri de remediare cu caracter temporar. Domnia sa a anunțat că, la nivelul CE, s-a luat notă de reacția imediată a Autorității de Management, care a pus în aplicare aceste măsuri temporare, pentru a compensa deficiențele de sistem constatate la OI IMM și a reduce riscul apariției de nereguli și și-a exprimat aprecierea în acest sens.

Domnia sa a subliniat că măsurile adoptate (respectiv verificarea 100% a cererilor de rambursare), care au suprasolicitat activitatea AM, nu trebuie să depășească sfârșitul acestui an. Având în vedere că situația nu s-a îmbunătățit, punctul de vedere al CE este că, până la sfârșitul anului, trebuie prezentate urgent soluții de redresare. D-na Sarasola a apreciat propunerea recentă a AM, care de asemenea ar putea conduce la un efort suplimentar pe unele activități ale AM și care trebuie analizată cu atenție în contextul responsabilității pe care o are fiecare entitate (AM, OI), respectiv în contextul atribuțiilor delegate.

Oricare vor fi măsurile de eliminare a deficiențelor la nivelul funcționării OI IMM, discutate și convenite cu toți factorii implicați în gestionarea axei 1, este necesară validarea Autorității de Audit. D-na Sarasola a precizat că singura garanție că plățile pe axa 1 pot continua în deplină siguranță este validarea funcționării sistemului de către Autoritatea de Audit cu noile măsuri temporare (ca și cele implementate anterior).

D-l Eugen Iordănescu, CCIA Sibiu, a dorit să aducă în atenție semnale numeroase dinspre companiile beneficiare pe această axă prioritară, respectiv faptul că o mare parte dintre managerii companiilor sunt nemulțumiți de modul în care funcționează programul și consideră că, deși au

semnat un contract de finanțare, menit să ducă la creșterea competitivității, cel puțin pe termen scurt acest obiectiv nu este atins. Motivele invocate sunt birocrăția excesivă, redundanță în ceea ce privește relația cu organismele intermediare, utilizarea de proceduri instabile, care se modifică în timpul derulării contractului, solicitarea din partea ofițerilor de verificare a unor documente care nu sunt acoperite contractual.

Domnia sa a menționat că impredictibilitatea plăților, combinată cu criza de piață și cea financiară au condus multe dintre aceste companii în zona de risc și cu cât valoarea proiectului este mai mare cu atât riscul companiei este mai mare. Domnia sa insistat pe faptul că impredictibilitatea plăților conduce la falimentul beneficiarilor și la blocaje de activitate și a subliniat nerespectarea unor clauze contractuale pe această temă.

DI. Iordănescu a propus ca la următoarele reuniuni CM să se includă în prezentări și semnale de la companii, măsuri de rezolvare a deficiențelor și rezultatul aplicării acestora și chiar prezentarea unor studii de caz, inclusiv *feed back*-ul din partea beneficiarilor.

D-I Secretar de Stat Claudiu Constantin Stafie a răspuns că mare parte din nemulțumirile expuse din partea companiilor sunt reale și cunoscute la nivelul organismelor de implementare care sunt preocupate de îndreptarea neajunsurilor enumerate.

D-na Cătălina Meliță a confirmat, la rândul său, că aceste aspecte sunt cunoscute, în ceea ce privește implementarea axei 1, explicând că întârzierile se datorează dublării verificărilor, care se fac și de către OI IMM și de către AM și a lipsei de personal, la acest organism intermediar dezechilibrul între numărul de personal existent și volumul activității fiind major. Domnia sa a menționat că parte din cauzele semnalate se regăsesc pe ordinea de zi la tema Dificultăți și soluții și că acestea vor fi prezentate în detaliu în continuare.

Referitor la solicitarea unor documente neacoperite contractual, d-na Cătălina Meliță a reamintit că, în conformitate cu prevederile contractuale, atât OI cât și AM au dreptul de a solicita documente suplimentare pentru clarificare.

D-na Cătălina Meliță a adăugat că în general, în cadrul AP2 și AP3 nu există depășiri de termene contractuale și, la intervenția d-lui Eugen Iordănescu privind proiectele derulate de Universitatea Lucian Blaga din Sibiu pe axele 2 și 3 în ceea ce privește efectuarea plăților, a specificat că nu au fost depășite temenele contractuale.

În continuare, **d-I Secretar de Stat Claudiu Constantin Stafie** a invitat reprezentanții Comisiei Europene să prezinte concluziile studiului DG Regio referitor la IMM-urile din România.

Concluziile studiului realizat de DG Regio

D-I Marian Răduță, DG Regio, a precizat că acest studiu face parte dintr-o serie de studii sectoriale (domeniul cercetare, capacitate administrativă a autorităților locale, sistemul de sănătate etc) inițiate de DG Regio și finanțate din Asistență Tehnică. Studiul referitor la IMM-uri a fost în valoare de 90.000 Euro și a fost realizat de Vienna Institute for Economic Studies cu o durată de 8 luni. Studiul a analizat sectorul IMM din perspectiva implementării fondurilor structurale, obiectivele fiind analiza factorilor care influențează competitivitatea companiilor și analiza diferențelor dintre oferta programelor operaționale și nevoile IMM.

Concluziile au fost structurate în două părți, potrivit fiecărui obiectiv.

1. Pentru analiza factorilor care influențează competitivitatea companiilor:
  - capacitatea redusă a companiilor de a dezvolta strategii de afaceri
  - abilitatea redusă de a utiliza mijloace moderne de management
  - cunoștințe relativ scăzute de legislație cu impact asupra mediului de afaceri
  - lipsa culturii asociative în rândul IMM din România; numai o mică parte dintre companii sunt familiarizate, utilizează sau intenționează să utilizeze facilitățile pe care le oferă structurile de afaceri

- diferențe destul de mari din punctul de vedere al disponibilității și al calității serviciilor oferite în ceea ce privește oferta de servicii suport pentru IMM, la nivelul diferitelor regiuni de dezvoltare și, așa cum era de așteptat,
  - preferința pentru investiții productive, pentru achiziția de echipamente, în cazul planurilor de investiții ale IMM
2. Pentru analizarea diferențelor dintre oferta programelor operaționale și nevoile IMM
- dificultatea pe care companiile o întâmpină de a aplica, pe baza unui plan de afaceri complex care include mai multe componente; în cadrul unui proiect complex, aceste componente nu pot fi finanțate în prezent decât separat, pe diferite operațiuni sau pe diferite programe pentru care compania trebuie să aplice separat
  - resurse reduse de care dispun IMM pentru a dezvolta aplicații, atât resurse umane, cât și tehnice; aceasta se reflectă și în capacitatea redusă a IMM de a dezvolta proiecte bazate pe o strategie coerentă de dezvoltare
  - capacitate redusă de a implementa proiecte din cauza calității și nivelului scăzut al resurselor umane și tehnice de care dispun pe parcursul implementării acestor proiecte.

În urma acestor concluzii, consultantul a făcut o serie de recomandări, și anume:

- programe mai puțin segmentate;
- condiții de aplicare mult mai clar formulate și mai simple;
- simplificarea procedurilor și urgentarea luării deciziilor în privința evaluării, selecției și rambursărilor;
- condiții mai flexibile, în perioada implementării, din partea autorităților care gestionează programul și urgentarea perioadei de rambursare a cheltuielilor;
- dezvoltarea unei politici integrate de sprijin a IMM, îmbunătățirea implicării și inovare prin promovarea beneficiilor pe care acestea le pot aduce pentru competitivitatea întreprinderii, pentru că s-a constatat o lipsă de informare asupra beneficiilor pe care inovarea le poate avea în activitatea companiilor;
- îmbunătățirea măsurilor de sprijin pentru IMM în direcția îmbunătățirii capacității acestora de a aplica și de a implementa proiecte;
- sprijinirea structurilor asociative ale IMM care pot avea un rol foarte important, pe de o parte în sprijinul companiilor, pe de altă parte în dialogul cu autoritățile;
- îmbunătățirea accesului IMM la fondurile structurale în regiunile mai puțin dezvoltate, în principal prin prisma ofertei de servicii suport către acestea.

D-l Marian Răduță a menționat că, pentru fiecare dintre aceste concluzii, consultantul a propus și câteva soluții care vor fi discutate cu autoritățile implicate în gestionarea fondurilor structurale.

D-l Secretar de Stat Claudiu Constantin Stafie a fost de acord ca, odată transmisă varianta finală a studiului, să fie discutate recomandările și soluțiile propuse.

D-na Cătălina Meliță a ținut să sublinieze că aceste concluzii sunt realiste, în sensul că sunt probleme experimentate la nivel practic, precizând că reprezentanții AM au fost intervievați de consultanții care s-au ocupat de acest studiu. Domnia sa a menționat că unele dintre cele mai importante concluzii sunt cele referitoare la sprijinul pentru beneficiari, astfel încât să realizeze proiecte de bună calitate, aceștia neavând experiența necesară, și să implementeze corect proiectele, atunci când devin beneficiari prin semnarea contractului de finanțare.

La întrebarea **d-lui Valentin Tudorache, Programul Național de Dezvoltare Rurală, MADR**, privind includerea în acest studiu a IMM-urilor din spațiul rural și complementaritatea între FEDR și FEADR, dl Marian Răduță a răspuns că studiul s-a concentrat pe FEDR, fiind incluse doar IMM-urile din zona urbană.

D-l Valentin Tudorache a fost de părere că o comunicare între structurile de management pe cele două fonduri ar fi oportună, pentru evitarea suprapunerilor și asigurarea coerenței, mai ales în

cazul operațiunilor implementate la nivel național (de ex. conectarea la internet - *broadband*) care trebuie să aibă în vedere și localități mici și chiar comune.

D-I Marian Răduță a explicat că una dintre recomandările studiului se referă la acest aspect, la crearea unui cadru comun de sprijinire a IMM și a unei politici integrate, în raport fiind menționate și programele implementate de ANIMMC.

Stadiul implementării pentru Axa Prioritară 2

D-na Dana Gheorghe, Director General, Organismul Intermediar pentru Cercetare, a prezentat stadiul operațiunilor pentru axa prioritară 2.

Au fost prezentate:

- lansări comparativ cu alocări
- situația proiectelor depuse;
- situație buget alocat/proiecte depuse/selectate/contractate/plăți; unele proiecte selectate au fost retrase înainte de semnarea contractului, beneficiarii întreprinderi renunțând la acestea (doar două proiecte în această situație au fost depuse de beneficiari publici); număr mare de proiecte respinse, nu neapărat datorită calității proiectelor ci datorită lipsei de fonduri suficiente (proiecte de cercetare depuse de instituții publice)
- situația comparativă a plăților față de CM anterior; evoluția plăților este discontinuă, dar există tendință de creștere, deoarece, în general, contractările au loc în jurul aceleiași date, prima cerere de rambursare urmând la trei-șase luni; saltul important din luna august este datorat și faptului că, în iulie, AM a delegat către OI Cercetare acordarea vizei „bun de plată”, ceea ce este de natură să fluidizeze circuitul plăților pe axă;
- situația apelurilor;
- distribuția regională.

D-I Marian Răduță a remarcat că nivelul de contractare foarte bun, de aproape 60%, se datorează proiectelor publice, așa cum a subliniat și d-na Dana Gheorghe, și a recomandat utilizarea cu mai mare eficiență a fondurilor de asistență tehnică în direcția promovării activităților de cercetare-dezvoltare și inovare pentru beneficiari întreprinderi. Domnia sa a menționat recente apariții în presă privind acțiunile întreprinse în acest sens și a adăugat că ar fi foarte util un proiect mai amplu, implementat de ANCS în calitate de instituție și nu de organism intermediar, la nivel național, în parteneriat cu asociațiile de întreprinderi.

D-I Eduardo Baretto a remarcat că prezentarea cuprinde referiri la numărul de proiecte pe diferite operațiuni dar nu și la valoarea proiectelor. Domnia sa recomandă includerea criteriului valoric, ca fiind într-adevăr relevant pentru analiza stadiului implementării axei 2.

Un alt aspect adus în discuție este cel legat de distribuția regională, în care se observă că regiunile București Ilfov și Nord-Est sunt la un nivel ridicat, deși aceasta din urmă este una dintre cele mai puțin dezvoltate regiuni. Domnia sa recomandă o analiză și a acelor regiuni cu potențial care nu sunt suficient reprezentate și identificarea unor măsuri de acțiune la nivelul organismului intermediar.

Ca un comentariu general, domnia sa a afirmat că, la nivel de axă prioritară, se observă că sectorul public a reacționat mult mai activ în ceea ce privește utilizarea resurselor financiare disponibile, bugetul alocat fiind aproape epuizat, ceea ce este un semn bun.

Totodată, dl. Eduardo Baretto a recomandat continuarea eforturilor în ceea ce privește plățile, având în vedere că aceste proiecte nu au o durată mare de implementare (maximum 2-3 ani) și a recomandat depunerea de eforturi suplimentare în direcția implicării mai active a sectorului privat, în sensul corelării cu obiectivele strategice ale programului, legate de impactul asupra economiei, mecanismele de cooperare dintre sectorul public și cel privat, creșterea capacității întreprinderilor în domeniul cercetării-dezvoltării, dezvoltarea corespunzătoare a infrastructurii publice de

cercetare (îmbunătățirea structurii, reducerea dispersării, utilizarea eficientă a resurselor, transferarea rezultatelor în economie, cu beneficii financiare pentru institutele de cercetare). În opinia sa, acestea sunt importante și pentru următoarea perioadă de programare, iar demararea unor reforme în cadrul sistemului ar permite maximizarea valorii rezultatelor, așa cum s-a constatat și în cazul altor țări.

D-na Dana Gheorghe a dorit să adauge un element de analiză calitativă, referitor la identificarea unor legături și transferul de cunoștințe dintre instituțiile publice de cercetare și întreprinderi. În cadrul operațiunilor privind infrastructurile publice de cercetare și proiectele de cercetare cu participarea specialiștilor din străinătate, proiectele sunt selectate pe 5 arii tematice, materiale, procese și produse inovative, sănătate, mediu, energie, agricultura și siguranța alimentară. Proiectele care sunt dezvoltate de întreprinderi sunt selectate pe sectoare economice (25). Se remarcă faptul că proiectele depuse și selectate pe infrastructuri publice de cercetare se adresează preponderent ariilor tematice sănătate și materiale, procese și produse inovative (de ex. din 89 de proiecte din cadrul ultimului apel, 38 au fost pe sănătate și 23 pe materiale, procese și produse inovative). În același timp, analiza pe sectoare economice a proiectelor cu beneficiari întreprinderi relevă că cele mai multe dintre acestea sunt pe sectoarele sănătate, biotehnologii și genomică, care concordă cu domeniile din sectorul public. Concluzionând, d-na Dana Gheorghe a remarcat că, în domeniile unde există competență științifică și se dezvoltă capacități științifice, există un răspuns în economia reală.

Stadiul implementării pentru Axa Prioritară 3

D-na Lidia Ene, Director, Organismul Intermediar pentru Promovarea Societății Informaționale, MCSI, a prezentat stadiul operațiunilor pentru axa prioritară 3.

Au fost prezentate:

- Raportul lansări/alocări din bugetul axei 3 POS CCE;
- Stadiul evaluării/contractării pentru beneficiarii privați și pentru cei publici;
- Stadiul implementării unor operațiuni din cadrul Axei 3 POS CCE;
- Situația plăților la nivelul axei 3 POS CCE. A fost menționat momentul iulie 2010 când AM POS CCE a delegat către OI PSI acordarea vizei „bun de plată”, ulterior constatându-se o accelerare a plăților;
- Previziuni plăți către beneficiari;
- Distribuția regională a proiectelor implementate în cadrul Axei 3 POS CCE.

D-l Eduardo Barreto, DG Regio, a considerat că prezentarea OI PSI nu s-a ridicat, din punct de vedere al clarității expunerii și al graficii, la nivelul celorlalte prezentări din cadrul CM.

În continuarea expunerii sale, dl. Barreto a solicitat clarificări legate de proiectele din cadrul operațiunilor „e-sănătate” și „e-învățământ” (e-prescripție și, respectiv internet pentru școli), proiecte pentru care s-au semnat contractele de finanțare și ulterior au fost reziliate. De asemenea, dl. Barreto a remarcat diferența foarte mare între valoarea proiectelor selectate și cea a proiectelor contractate, activitatea de contractare fiind mult prea lentă, o posibilă explicație rezidând în situația celor două proiecte menționate (de valori mari).

Privitor la evoluția plăților, dl. Barreto a remarcat previziunile optimiste de creștere exponențială a rambursărilor începând cu luna februarie 2011, o posibilă explicație fiind relansarea proiectului de conectare a școlilor la internet, proiect al cărui beneficiar era preconizat a fi Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. În situația actuală de relansare a proiectului, termenul propus pentru demararea plăților este unul foarte optimist, ținând cont de faptul că nu s-au stabilit detaliile acestuia (beneficiari, SF, procedurile de achiziție etc).

Dl. Barreto a solicitat și informații legate de operațiunea de *broadband*, ținând cont de caracterul strategic al acestei operațiuni în cadrul POS CCE.

În ce privește Domeniul Major de Intervenție 3.3 „e-economie”, adresat beneficiarilor privați, dl. Barreto a remarcat previziunile pesimiste legate de evoluția plăților pentru acest domeniu în anul 2011, solicitând informații suplimentare legate de acest aspect.

D-l Secretar de stat Claudiu Constantin Stafie a confirmat informația privind rezilierea contractelor pentru „e-prescripție” și conectarea școlilor la internet, acestea urmând să fie relansate în curând.

D-na Adina Moga, Director General, Organismul Intermediar pentru Promovarea Societății Informaționale, MCSI, a informat membrii CM că apelul „e-sănătate” la nivel central se va închide pe 29 octombrie a.c. Beneficiarul acestei operațiuni este Casa Națională de Asigurări de Sănătate care va prezenta două proiecte: „e-prescripție” și „fișa medicală a pacientului”. Odata depus proiectul, în cazul unei evaluări pozitive, OIPSI va putea semna contractul cu beneficiarul urmând ca în perioada de implementare a proiectului să se încerce recuperarea timpului pierdut din cauza rezilierii contractului anterior.

Referitor la cel de-al doilea proiect, sunt în stadiu avansat cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, discuții legate de redeschiderea apelului pentru operațiunea de conectare a școlilor la internet.

În ce privește subiectul broadband, Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) a trimis OIPSI studiul privind acoperirea la nivel național cu conexiune broadband. Materialul a parvenit OIPSI doar în urmă cu câteva zile înaintea desfășurării CM. OI PSI va analiza acest studiu privind acoperirea broadband la nivel național și va avea discuții ulterioare cu ANCOM, urmând a fi stabilite etapele în implementarea acestei operațiuni și dimensionarea acesteia în funcție de rezultatele studiului.

D-l Secretar de stat Claudiu Constantin Stafie a propus varianta ca, în cazul în care bugetul alocat operațiunii nu va fi suficient pentru acoperirea la nivel național cu conexiune de tip *broadband*, să fie posibilă intervenția doar în câteva regiuni de dezvoltare a țării.

D-na Cătălina Meliță a explicat membrilor CM contextul legat de operațiunea de *broadband*. În vara acestui an unul dintre principalii operatori de telecomunicații a anunțat o acoperire la nivel național de circa 90% pentru conexiune de tip *broadband*, ceea ce a pus în discuție utilitatea acestei intervenții publice cu finanțare europeană. După discuții cu DG Regio s-a luat decizia ca aceste date să fie verificate în teren de către ANCOM într-un număr de circa 9000 localități. După finalizarea acestui studiu, va fi luată decizia lansării sau nu a acestei operațiuni, și, în cazul în care va fi lansată, dimensionarea, inclusiv financiară, a acesteia.

Stadiul implementării pentru Axa Prioritară 4

D-l Alexandru Săndulescu, Director General, Direcția Energie, Petrol și Gaze, Organismul Intermediar pentru Energie a prezentat stadiul operațiunilor pentru axa prioritară 4.

Au fost prezentate:

- Raportul lansări/alocări din bugetul axei 4 POS CCE;
- Număr proiecte depuse;
- Distribuția proiectelor de resurse regenerabile pe regiuni de dezvoltare;
- Distribuția grantului pe tipuri de resurse regenerabile;
- Proiecte majore aprobate de OI Energie;
- Stadiul operațiunii de transport;
- Situație comparativă a stadiului implementării Axei Prioritare 4;
- Cereri de rambursare estimate până la sfârșitul anului.

D-l Marian Răduță, DG REGIO, a precizat că operațiunea de eficiență energetică are o valoare strategică semnificativă pentru UE, Strategia 2020 recomandând o finanțare mai substanțială prin fonduri structurale la nivel european a acestei operațiuni.

D-l Alexandru Săndulescu a ținut să sublinieze importanța activităților de comunicare ale OI Energie cu potențialii beneficiari ai operațiunii de eficiență energetică, în vederea pregătirii unui nou apel de propuneri de proiecte în anul 2011.

D-na Eliza Teodorescu, Asociația Alma-Ro, anticipând subiectul realocărilor de pe ordinea de zi, a considerat că realocarea de fonduri de la operațiunea de eficiență energetică la cea de resurse regenerabile poate contribui la accelerarea absorbției fondurilor dar nu poate fi justificată atât timp cât se investește în noi capacități de producție a energiei dar nu și, simultan, în proiecte de reducere a consumului, cu atât mai mult cu cât este vorba despre energie care nu poate fi exportată, fiind destinată doar pieței interne.

Pentru asistarea potențialilor beneficiari ai acestei operațiuni, d-na Eliza Teodorescu a apreciat că ar fi utilă folosirea fondurilor de Asistență Tehnică ale programului pentru oferirea de consultanță specializată în vederea pregătirii proiectelor.

Pentru operațiunea de resurse regenerabile, d-na Eliza Teodorescu a menționat că ar fi utilă încurajarea diversificării proiectelor finanțate, pentru a evita concentrarea lor doar în sectoarele de micro-hidrocentrale și eolian, și sprijinirea suplimentară a proiectelor din sectoarele energie solară și geotermală. Tot în domeniul energiei regenerabile, există problema certificatelor verzi, o piață încă nefuncțională în România și care ar putea afecta bugetul companiilor care depun proiecte în cadrul acestei operațiuni.

O altă recomandare făcută de d-na Teodorescu a privit evitarea problemei „impactului cumulativ de mediu” pentru proiectele din domeniul energiei eoliene în regiuni precum Dobrogea care sunt deja destinația unor investiții private în sectorul energetic, ceea ce poate duce și la supraîncărcarea rețelei de transport a energiei electrice, prin stimularea proiectelor în alte regiuni ale țării.

D-l Alexandru Săndulescu a precizat că cea mai mare parte a fondurilor alocate axei 4 a POS CCE (191 milioane Euro) a fost destinată operațiunii de eficiență energetică. Au fost organizate două apeluri de propuneri în cadrul cărora au fost depuse numai patru idei de proiecte cu o valoare însumată a grantului solicitat de 16 milioane Euro, constatându-se astfel o mare discrepanță între bugetul pus la dispoziția solicitanților și cererea efectivă. Nu poate fi contestată importanța acestei operațiuni având în vedere și indicatorii de protecție a mediului pe care România trebuie să-i atingă. Cauzele acestui slab interes din partea agenților economici rezidă în lipsa resurselor proprii de cofinanțare a proiectelor, multe firme neavând banii necesari nici măcar pentru realizarea auditurilor energetice, obligatorii pentru depunerea cererilor de finanțare. O altă posibilă cauză ar putea fi nivelul încă suficient de scăzut al prețurilor la energie, care nu stimulează agenții economici să investească în eficiență energetică. La nivelul Direcției Energie, Petrol și Gaze din MECMA este analizată posibilitatea formării unei „piețe a certificatelor albe” prin care să fie stimulate firmele de tip ESCO, firme care investesc în eficiență energetică.

În ce privește distribuția proiectelor pe surse de energie, din cadrul operațiunii de resurse regenerabile, această distribuție poate fi regăsită și la nivel european unde există încă puține proiecte în zonele energiei solare și fotovoltaice, sursele cele mai scumpe de energie regenerabilă, surse care vor afecta în viitor prețul energiei la consumatorul final.

Sistemul certificatelor verzi funcționează în România încă din anul 2005 pe un cadru legislativ anterior aderării României la UE, în care un certificat verde echivalează cu un MW produs. Studiile de fezabilitate ale proiectelor depuse în cadrul operațiunii de resurse regenerabile de energie sunt construite pe această legislație. În prezent există discuții cu DG Competition pe marginea noii scheme de acordare a certificatelor verzi, mai ales în ceea ce privește subiectul supracompensării.

Proiectele ce vizează energie eoliană nu pot obține finanțare decât dacă obțin în prealabil un aviz de racordare și un aviz de mediu pe baza căruia este primită autorizația de înființare din partea Agenției Naționale de Reglementare în Energie (ANRE)

D-na Eliza Teodorescu, Asociația Alma-Ro, a precizat că legislația actuală prevede acordarea mai multor certificate verzi pe MW de energie produs în funcție de tipul de resursă regenerabilă, dar ea nu este funcțională din cauza absenței normelor de aplicare a legii. În ce privește impactul asupra mediului al proiectelor implementate în cadrul axei 4, d-na Teodorescu propune o dublă verificare a autorizațiilor de mediu.

D-l Alexandru Săndulescu a reluat subiectul întrebării privind problemele de protecție a mediului și a precizat că OI Energie nu emite aceste autorizații, ci doar le solicită potențialilor beneficiari. În vederea lansării operațiunii de resurse regenerabile, există legislația necesară, ANRE având pregătită inclusiv legislația secundară, lipsind doar aprobarea din partea DG Competition.

D-na Angela Martinez Sarasola, Șeful unității România, DG Regio, a atras atenția asupra importanței operațiunii de Instalații Mari de Ardere, componenta de desulfurare, unde au fost depuse câteva proiecte majore, din care unul a fost deja aprobat de Comisie, dar care întâmpină probleme din punct de vedere al procedurilor de achiziție publică. Recomandarea CE adresată AM POS CCE și OI Energie este de a asista beneficiarii pe întregul ciclu de implementare a proiectului, cu un accent special pus pe respectarea procedurilor comunitare și naționale de achiziții publice. Astfel va putea fi asigurată respectarea perioadei de implementare a proiectului, fără întârzierile datorate verificării procedurilor de achiziții, și, în același timp, toate cheltuielile efectuate în cadrul proiectelor vor fi conforme cu procedurile legale, putând fi astfel certificate.

D-l Alexandru Săndulescu a considerat utilă recomandarea venită din partea reprezentantului CE, propunând în acest sens ca la viitoarele comisii de licitații pentru operațiunea de desulfurare să fie invitați și reprezentanți ai structurilor care supraveghează achizițiile publice. Dl Săndulescu a rugat reprezentanții CE să solicite OLAF și DG Internal Market să trimită concluziile anchetelor pe care le efectuează în cazul proiectului major de investiții de la Craiova 2, permițând luarea unei decizii corecte, ținând cont și de hotărârea instanțelor judecătorești române în acest caz, definitivă și irevocabilă.

D-na Cătălina Meliță a explicat membrilor CM situația proiectului major de investiții de la Craiova care este supus unei duble investigații în curs, din partea DG Internal Market și a OLAF, pentru verificarea modului în care a fost respectată procedura de achiziții publice. Până în momentul în care aceste investigații nu vor fi finalizate, implementarea acestui proiect este blocată, neexistând certitudinea rambursării cheltuielilor proiectului. Același beneficiar mai are depuse două proiecte care au fost aprobate de către OI Energie și AM POS CCE, ele urmând acum circuitul de aprobare la nivelul CE. Este o situație care, dacă nu va fi clarificată, poate risca să blocheze întreaga operațiune.

Dificultăți înregistrate în implementarea POS CCE și soluții propuse

D-na Cătălina Meliță s-a referit la cauzele care au dus la un ritm nesatisfăcător în implementarea POS CCE, mai ales în ce privește capitolul rambursărilor/plăților. Problemele prezentate și soluțiile propuse au fost:

- Număr de personal subdimensionat la nivel de AM și OI-uri, problemă devenită cu atât mai evidentă pe măsură ce implementarea POS CCE a trecut într-un stadiu avansat care privește activitățile de evaluare, monitorizare, verificare și plăți; raportul între numărul de proiecte în implementare și numărul personalului angajat este cel mai

mare din sistemul național de implementare a fondurilor structurale. În plus, există și multe posturi vacante și suspendate, activitatea desfășurându-se cu un număr de personal mult mai scăzut decât cel alocat.

Au fost menționate câteva soluții privind acest subiect:

- soluții la nivelul de decizie al întregului sistem: ocuparea posturilor vacante, fără concurs, prin redistribuire în cadrul procesului de reorganizare a ministerului, suplimentarea numărului de posturi rămânând doar o soluție teoretică în actualul context de constrângeri bugetare;
- soluții ce pot fi luate în cadrul AM/OI, cea mai importantă fiind utilizarea resurselor de asistență tehnică pentru a compensa deficiențele de personal în activități cum ar fi evaluarea, verificarea cererilor de rambursare, control și monitorizare, cu o atenție deosebită asupra structurilor ce gestionează un număr foarte mare de proiecte, precum OI IMM. S-a prezentat pe scurt stadiul achizițiilor publice pentru contractarea de servicii specializate.
- Migrație de personal în favoarea sectorului privat, în principal din cauza nivelului de salarizare. Ca exemplificare a problemei: la nivel de AM, în anul 2010, au existat patru demisii și patru suspendări. Ocuparea posturilor vacante prin redistribuire nu va putea suplini imediat activitatea neacoperită deoarece noii angajați redistribuiți prin reorganizarea ministerului vor avea nevoie de instruirea pe problemele specifice de implementare a fondurilor structurale în general și ale implementării POS CCE, în particular.
Nu este prevăzut ca salarizarea să sufere modificări într-un orizont de timp previzibil. Soluția propusă este tot cea de folosire a resursei de Asistență Tehnică și în prezent se discută cu Ministerul Finanțelor Publice/ACIS pentru a se ajunge la o propunere unitară care va fi prezentată ulterior CE.
- Durata lungă a evaluării, existând cazuri de 6, 8 și chiar 12 luni pentru unele operațiuni, ceea ce a pus în dificultate mai ales beneficiarii din sectorul privat (unii dintre ei fie și-au pierdut interesul pentru a implementa proiectul, fie și-au pierdut capacitatea de cofinanțare a proiectului). Soluția propusă este cea a angajării de servicii de evaluatori externi prin Asistență Tehnică. S-a subliniat că nu se pune problema lipsei de resurse pe această axă ci doar o folosire mai eficientă a resurselor alocate.
- Durata lungă a verificării cererilor de rambursare (aspect amintit și de dl. Eugen Iordănescu, președinte CCIA Sibiu, în prima parte a reuniunii), o problemă atât pentru beneficiarii privați, cât și pentru cei publici și care rezultă, în principal din subdimensionarea numărului de personal. Și în acest domeniu se intenționează achiziționarea de servicii de specialitate. OI Cercetare a fost primul care a apelat deja la această soluție cu rezultate vizibile în numărul cererilor de rambursare procesate și în calitatea acestora. AM POS CCE a încheiat un contract cu o firmă care va oferi asistență în acest domeniu, iar celelalte OI-uri au prevăzut în planurile de achiziții astfel de servicii. Această măsură nu ia în seamă externalizarea. Este vorba despre dublarea capacității de procesare prin echipe mixte pentru aplicarea aceluiași standarde de calitate a verificării și controlului.
- Dificultatea beneficiarilor din mediul privat este în principal cea de obținere a cofinanțării proiectelor datorată contextului economic dificil și politicii prudente de creditare a băncilor și care se adaugă la timpul de procesare a cererilor de rambursare menționat mai sus.

Soluțiile menționate pentru eliminarea blocajelor au fost: un produs dedicat de garantare al Fondului Național de Garantare a Creditelor pentru întreprinderi mici și mijlocii (FNGCIMM) cu un buget alocat de circa 48 milioane Euro; capitalizarea fondului de garantare; posibilitatea oferită beneficiarilor de a garanta creditul obținut cu activele fixe achiziționate prin proiect, prin adoptarea HG 606 în luna iulie a.c., soluție care va fi aplicată prin semnarea unor acte adiționale la contracte; s-au purtat mai multe discuții cu băncile, sub coordonarea ACIS, pentru găsirea unui consens asupra indicatorilor de evaluare în vederea eliminării unor diferențe de evaluare între

AM/OI (eligibilitatea proiectelor) și bănci (bancabilitatea proiectelor), dar probabil datorită unor cerințe de confidențialitate ale băncilor nu s-a putut ajunge la un asemenea consens; soluția finală solicitată de mediul bancar fiind aceea de prezentare de către beneficiar a unei scrisori de confort din partea băncii la depunerea cererii de finanțare (soluție deja folosită în cadrul PNDR). Sunt în discuție detaliile de aplicare a acestei soluții cu luarea în considerare și a costurilor privind această pre-analiză a proiectului.

- Dificultatea beneficiarilor publici (în special pe axele 2 și 3) se manifestă în special în gestionarea procedurilor de achiziție publică (licitații, anulări, contestații). Legislația achizițiilor publice a fost modificată în vara acestui an, una dintre modificări prevăzând că imediat după decizia Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, contractele de atribuire să poată fi încheiate indiferent dacă unii participanți la licitație aleg soluția instanței. Beneficiarii publici manifestă încă rețineri în a merge pe această soluție deoarece legislația nu prevede foarte clar care sunt consecințele unei eventuale decizii favorabile ale instanțelor la cauzele introduse de ofertanți.
- Se poate semna în continuare piața imatură a consultanței, situație pe care autoritățile de gestionare a POS CCE o resimt mai ales în ce privește calitatea proiectelor și a cererilor de rambursare depuse. AM a început să organizeze activități de informare și instruire pentru beneficiari și consultanți pe subiecte punctuale legate de implementare (raport de progres, dosarul cererii de rambursare, achiziții etc), activități care vor fi continuate atât la nivel de AM, cât și de OI-uri. De asemenea, pe site-ul AM POS CCE a fost publicat un document conținând greșelile frecvente în implementare.

D-l Secretar de stat Claudiu Constantin Stafie a confirmat că, alături de o mai bună administrare a programului din partea AM și OI printr-un management mai eficient și aplicat, este necesară, într-adevăr, intensificarea utilizării resurselor din Asistență Tehnică pentru sprijin extern în implementarea programului.

D-na Angela Martinez Sarasola, Șeful unității România, DG Regio, a apreciat conducerea AM pentru inițiativa acestei prezentări detaliate și obiective a dificultăților întâmpinate și a apreciat eforturile AM pentru depășirea acestora. De asemenea, domnia sa a afirmat că momentul unei asemenea analize este cel mai adecvat, la jumătatea exercițiului de programare, și că soluțiile propuse trebuie puse în aplicare pentru depășirea blocajelor. D-na Sarasola a ținut să sublinieze faptul că, în afară de cele discutate (soluții de îmbunătățire a capacității administrative la toate nivelurile de decizie ale programului), trebuie să avem în vedere și unele soluții care țin de alți factori de decizie, nu doar la nivel administrativ, ci și politic.

De asemenea, CE încurajează intensificarea folosirii resurselor de asistență tehnică, atât din Programul Operațional de Asistență Tehnică cât și din resursele proprii de AT ale POS CCE, în vederea îmbunătățirii capacității administrative a AM și OI, a îmbunătățirii și simplificării procedurilor și a sprijinirii beneficiarilor programului, inclusiv în ce privește soluții privind co-finanțarea.

CE recomandă ca pe viitor, în următoarele reuniuni ale CM, analiza asupra programului să fie realizată într-un mod mai puțin static, respectiv de raportare a unor progrese în prezent față de perioada anterioară, ci să se încerce o previzionare realistă în dinamica evoluției programului. Astfel, pentru prezentările viitoare, CE propune stabilirea clară a unor priorități și obiective, și monitorizarea, pe baza acestei planificări a progresului în depășirea dificultăților evidențiate în prezentare.

Propuneri de realocări în cadrul axelor prioritare din POS CCE

D-na Cătălina Meliță a informat membrii CM că, după patru ani de implementare a POS CCE, a apărut nevoia unor reajustări. Membrii CM vor fi consultați cu privire la propuneri de realocări **în cadrul fiecărei axe prioritare**. Realocările **între axe prioritare** nu vor face subiectul discuțiilor din cadrul acestei reuniuni.

Aceste realocări vor contribui atât la menținerea obiectivelor POS CCE cât și la o implementare mai bună. Există și o motivație legată de îmbunătățirea absorbției fondurilor POS CCE, dar aceasta nu este, cu siguranță, singura care justifică propunerile de realocare.

Axa 1. Propunerea este de a realoca cca. 300 milioane de Euro către operațiunea de investiții (pentru IMM și întreprinderi mari), operațiunea cu cel mai mare succes în randul beneficiarilor și cu cel mai mare impact în ce privește creșterea competitivității economice și a creării de locuri de muncă. Pentru aceasta se propune redistribuirea unor sume de la operațiunile de standarde – cca. 21 milioane Euro (suma rămasă de 25 milioane euro este considerată suficientă pentru a nu afecta obiectivele operațiunii, având în vedere și valoarea redusă a finanțărilor solicitate), de la consultanță – 40 milioane (operațiune suprabugetată dacă sunt raportate alocările la valorile contractate până în prezent; fiind vorba de proiecte mici, de 10-15 mii euro, bugetul de 20 milioane rămas este suficient pentru buna desfășurare a acestei operațiuni, de la poli de competitivitate – cca. 162 milioane euro și de la clustere – 68 milioane (68 milioane euro propuși spre realocare dintr-un buget total al operațiunii de 88 milioane euro).

Referitor la operațiunea de poli de competitivitate, aceasta este o operațiune sofisticată, nouă pentru piața românească și care necesită consultanță specializată pentru definirea clară a operațiunii, identificarea detaliilor, un studiu de piață actualizat și obiectiv, o analiză a mediului economic și a potențialului existent, tipul de schemă de ajutor de stat, cheltuieli eligibile etc. În acest sens, AM a lansat o procedură de achiziție pentru aceste servicii de consultanță. După două eșecuri în ce privește achiziția publică pe această operațiune, există în prezent o evaluare în curs, urmând să fie încheiat un contract cu o firmă de consultanță care să ofere o viziune pentru abordarea acestei operațiuni. Propunerea de reducere cu cca. 162 milioane euro a bugetului acestei operațiuni, care este de cca. de 222 mil. euro poate părea brutală, dar în urma analizei posibilității de implementare a operațiunii, împreună cu operațiunea de clustere, care încă din faza de programare a fost gândită a se dimensiona și implementa împreună cu cea de poli de competitivitate, a rezultat că suma rămasă (cca 80 mil. euro) acoperă finanțarea a 2-3 astfel de structuri. Prin această propunere nu se pune în discuție implementarea operațiunii de poli, foarte importantă și în perspectiva exercițiului viitor de programare, ci numai reducerea numărului de proiecte, care vor juca rolul de proiecte pilot și vor constitui baza pentru următoarea etapă.

Realocările propuse vor permite lansarea a trei apeluri suplimentare pentru operațiunile de investiții, două pentru IMM și una pentru întreprinderi mari, în cursul anului 2011.

Axa 2. Față de propunerea inițială a OI Cercetare de realocare a 45 milioane euro pentru infrastructura publică de cercetare, având în vedere opinia Comisiei Europene privind necesitatea intensificării eforturilor de finanțare a operațiunilor cu beneficiari întreprinderi pentru activități de CDI, s-a convenit realocarea către infrastructura publică de cercetare numai a sumei de 35 mil euro. Această realocare va implica fonduri de la operațiunile de parteneriat între universități/institute de cercetare și și întreprinderi, infrastructura de cercetare/dezvoltare în întreprinderi și inovarea în cadrul firmelor.

Proiectele de cercetare în sectorul privat se implementează greu într-un mediu economic cu constrângerile datorate crizei și în situația în care prioritatea întreprinderilor este mai puțin cercetarea, cât găsirea resursele necesare pentru producție sau chiar pentru

supraviețuire și menținere pe piață. Suma redusă de la operațiunile menționate urmează a se stabili ulterior, proporțional față de propunerea inițială aflată în tabelul de realocări.

Axa 3. Reprezentanții OI PSI au anunțat renunțarea, pentru moment, la propunerea de realocare aferentă acestei axe prioritare. Valoarea propusă inițial era relativ redusă (23 milioane euro) și propunerea de realocare viza suplimentarea operațiunii de e-guvernare.

Axa 4. Propunerea este de a realoca resurse către operațiunea de resurse de energie regenerabile pentru a constitui un buget de 100 mil. euro necesar unui nou apel de propuneri, 73 mil. euro de la operațiunea de eficiență energetică și 27 mil. euro de la operațiunea de interconectare. S-a renunțat la propunerea de a realoca fonduri către operațiunea de distribuție, menționată în tabelul de realocări.

D-na Angela Martinez Sarasola, șeful unității România, DG Regio, a subliniat că principiul care ghidează CE în evaluarea propunerilor de realocare este acela de a urmări atingerea obiectivelor programelor operaționale, în acest caz creșterea competitivității economice. CE înțelege necesitatea discutării subiectului realocărilor, dar această analiză trebuie făcută nu doar din perspectiva cererii ci și prin prisma obiectivelor de atins, a indicatorilor și a impactului estimat asupra economiei.

CE consideră că în acest moment al perioadei de programare există încă posibilitatea implementării tuturor operațiunilor programului, așa cum au fost ele prevăzute în formă inițială, prin consolidarea cooperării cu potențialii beneficiari. În acest context, operațiunile privind polii de competitivitate, inovarea în cadrul companiilor și stimularea colaborării între universități/instituții de cercetare și întreprinderi ar trebui menținute cu bugetele inițiale pentru a atinge obiectivele de ansamblu ale programului. Comentariile detaliate ale CE sunt valabile doar pentru axele 1 și 2, deoarece pentru axele 3 și 4 au fost luate în considerare comentariile făcute anterior de către reprezentanții CE.

În cazul Axei 1, CE înțelege că bugetul operațiunii de poli de competitivitate a fost probabil supraestimat la începutul perioadei de programare și că este o operațiune complexă (CE apreciind faptul că AM a inițiat achiziția serviciilor de consultanță pentru implementarea operațiunii, care va oferi repere concrete de implementare prin elaborarea atât a Ghidului solicitantului, cât și a schemei de ajutor de stat aplicabilă).

Pe de altă parte, CE apreciază că sumele realocate vor susține operațiunea de investiții ale întreprinderilor ceea ce este în concordanță cu obiectivele programului și ale strategiei 2020 a UE.

Observațiile d-nei Martinez Sarasola, în cazul axei 1, s-au concentrat pe două aspecte:

1. Propunerea de realocare se face într-un moment în care nu există încă estimări foarte precise privind necesarul de bugetare al operațiunii de poli de competitivitate, fiind recomandabil ca mai întâi să existe concluziile consultanței asupra polilor de competitivitate, pentru a putea apoi estima numărul de poli care va fi dezvoltat cu sprijinul programului. Propunerea CE este de a realoca în acest moment o sumă mai modestă decât cea propusă de AM de la bugetul operațiunii de poli de competitivitate către cea de investiții pentru IMM, urmând ca odată finalizat studiul consultanților să poată fi decis bugetul final al operațiunii de poli de competitivitate.
2. CE recomandă ca suplimentarea bugetului operațiunii de investiții să fie dublată de o abordare strategică prin care să se prevadă mai clar obiectivele acestei operațiuni, respectiv printr-o prioritizare în cadrul apelurilor suplimentare ce se vor lansa, a intervențiilor către sectoare sau tipuri de investiții cu impact semnificativ asupra economiei și care contribuie cel mai bine la atingerea obiectivelor programului.

În cazul axei 2, chiar și în condițiile reducerii sumelor realocate, de la 45 mil. euro la 35 mil. euro, CE consideră că transferul propus, la nivel de principiu, de la operațiuni cu beneficiari privați la cea cu beneficiari instituții publice, este oarecum neadecvat pentru

această perioadă de programare. CE ar aprecia ca AM și OI Cercetare să continue eforturile în vederea implementării operațiunilor de cercetare pentru sectorul privat, mai ales că motivele principale ale acestei realocări, respectiv calitatea deosebit de bună a proiectelor de infrastructură publică de cercetare, pe de o parte, și valoarea relativ redusă a proiectelor private, atât numeric, cât și valoric (solicitări sub valoarea maximă a finanțării nerambursabile), pe de altă parte, nu sunt suficient de justificate. Din întâlnirea pregătitoare cu AM și OI, reprezentanții CE au înțeles că operațiunile de cercetare pentru sectorul privat sunt mai greu de implementat, dar că există cerere din partea potențialilor beneficiari.

D-l Ștefan Ciobanu, Director General ACIS, a remarcat dificultatea reconcilierii obiectivelor POS CCE cu situația fiecărei operațiuni în parte și cu dificultățile întâmpinate de beneficiari în utilizarea finanțării. Analiza propunerilor de realocare, a justificărilor acestora, dar și comentariile CE duc la concluzia necesității adoptării unor soluții de realocare cât mai pragmatice și care să analizeze cu atenție opiniile exprimate. ACIS sprijină în mod deosebit realocarea propusă pentru Axa 1 a POS CCE deoarece susținerea directă a întreprinderilor este esențială în această perioadă de criză economică.

Dl. Ciobanu a dorit să facă un comentariu asupra propunerii de suplimentare financiară pentru susținerea investițiilor pentru IMM-uri, considerând-o un element cheie în această perioadă dificilă. Pe de altă parte, domnia sa a subliniat că nu este suficientă realocarea pentru eficientizarea unei intervenții, ci trebuie ca și performanța administrativă să se îmbunătățească, referindu-se la organismul intermediar pentru IMM, respectiv să se aibă în vedere sarcina administrativă suplimentară a OI IMM care se suprapune peste relația existentă cu beneficiarii IMM. Aceasta conduce la o responsabilitate crescută pentru gestionarea rapidă, eficientă și mai ales corectă a operațiunilor delegate.

În ceea ce privește realocările propuse în cadrul celorlalte axe, ACIS consideră rezonabile propunerile AM, fără riscul de a afecta direcția strategică și obiectivele programului. Dl. Ciobanu a susținut punctul de vedere al CE privind lansarea și implementarea tuturor operațiunilor din program, inclusiv a celor mai dificil de implementat și mai sofisticate, care oferă competitivității o perspectivă pe termen lung, fără a neglija însă subiectul absorbției, ca obiectiv pe termen scurt. La finalul intervenției sale, dl. Ciobanu a solicitat sprijinul membrilor CM pentru aprobarea realocărilor discutate.

D-l Secretar de stat Claudiu Constantin Stafie a menționat că POS CCE a fost conceput și negociat cu CE în anul 2006, față de acel moment existând acum posibilitatea redimensionării anumitor operațiuni din POS CCE, în sensul adaptării la situația actuală. Domnia sa a subliniat că nu se dorește renunțarea la nici o operațiune ci doar realocarea unor sume, fără afectarea obiectivelor POS CCE. Toate propunerile de realocări au fost discutate între AM, OI și reprezentanții CE. De asemenea, dl. Stafie a precizat că propunerile de realocare vor fi supuse în bloc votului membrilor CM, în forma modificată față de materialul inițial, prezentat în cadrul acestei reuniuni de către AM.

D-l Sorin Ioniță, Societatea Academică din România, a apreciat, referindu-se la realocarea propusă de la operațiunea de poli de competitivitate la cea de investiții, în special pentru IMM, că, la jumătatea exercițiului de programare, pare a fi vorba despre un compromis, între faptul că operațiunea de poli se implementează cu dificultate, nu întotdeauna din vina autorităților publice, și că operațiunile de investiții pentru IMM, mai simple din punct de vedere conceptual, prin implementare mai rapidă ar ameliora rata de absorbție. Operațiunea poli de competitivitate este mult mai complexă și după trei ani de la demararea programului, nu a fost lansată. În opinia sa, proiectele sunt cu atât mai dificile cu cât sunt proiecte integrate care presupun colaborarea între mai multe tipuri diferite de beneficiari pentru care nu există tradiție de a colabora.

În opinia sa, este necesară promovarea acestor proiecte, deoarece conceptul nu este cunoscut și nu au existat dezbateri la nivel public, fără de care nu vor exista aceste coagulări economice (clustere). De asemenea, domnia sa este de acord că operațiunea va fi

implementată, probabil, în următoarea perioadă de programare. Dl. Ioniță afirmă că, deși are cunoștință de unele inițiative în acest domeniu, este greu de crezut că vor exista antreprenori care să vină din proprie inițiativă cu proiecte integrate, complexe și eligibile.

D-na Cătălina Meliță a reiterat faptul că tocmai datorită lipsei de experiență din partea mediului economic, AM a apelat la soluția unei firme de consultanță care să vină în întâmpinarea inițiativei antreprenoriale, să identifice inițiativele în acest domeniu, dacă acestea există, să le ajute să se coaguleze, să identifice detaliile de finanțare și de ajutor de stat. Cel mai probabil această operațiune va fi finanțată parțial în această perioadă de programare și integral în următoarea.

D-l Secretar de stat Claudiu Constantin Stafie a anunțat că în România există deja 17 clustere deja înființate. Deși conceptul este nou, la nivelul MECMA a fost realizat un studiu care a încercat să popularizeze ideea de cluster. Studiul cuprinde o hartă a clusterelor și un ghid de înființare a acestora. Sprijinul prezent pentru investițiile pentru IMM va duce la dezvoltarea viitorilor membri ai clusterelor sau poliilor de competitivitate.

D-l Sorin Ioniță, Societatea Academică din România a apreciat că suma de 300 milioane euro propusă pentru realocare la operațiunea de investiții este oricum insuficientă pentru necesarul de finanțare pe care îl are acest sector. Fondurile europene nu pot rezolva singure problemele sectorului IMM din România.

Propunerile de realocare au fost votate de membrii CM, înregistrându-se două abțineri, dl. Sorin Ioniță (SAR) și d-na Eliza Teodorescu (Asociația Alma-Ro).

D-na Cătălina Meliță a dorit să cunoască rațiunile pentru abținere din partea celor doi membri.

D-na Eliza Teodorescu, Asociația Alma-Ro, a considerat că în lipsa unui raport foarte clar privitor la motivația absorbției de fonduri pe anumite operațiuni, ar fi fost mai indicat să se mai aștepte o perioadă pentru a vedea dacă sunt posibile intervenții reparatoare. Domnia-sa a evocat posibilitatea ca, la evaluarea intermediară de la jumătatea perioadei de programare, să poată fi operate modificări la condițiile de eligibilitate sau la organizarea apelurilor de propuneri.

D-l Sorin Ioniță, Societatea Academică din România, se așteaptă la o promovare mai intensă, din partea autorităților de implementare a POS CCE, a operațiunilor complexe, cum sunt poliile de competitivitate sau clusterelor.

Data următoarei reuniuni a CM POS CCE; Diverse

D-l Secretar de stat Claudiu Constantin Stafie a anunțat că data următoarei reuniuni a CM POS CCE va fi luna mai 2011, urmând ca data exactă să fie comunicată membrilor CM în timp util.

D-na Angela Martinez Sarasola, Șeful unității România, DG Regio, a mulțumit domnului Secretar de Stat Claudiu Constantin Stafie, doamnei director general Cătălina Meliță și tuturor membrilor CM pentru dezbaterile foarte bogate din cadrul acestei reuniuni. Prin aprobarea realocărilor, din punct de vedere al absorbției fondurilor, urmează a fi făcute câteva intervenții importante. Domnia sa a apreciat analiza AM POS CCE de a identifica principalele probleme și a prezenta soluții, făcând invitația tuturor partenerilor economico-sociali prezenți la reuniunea CM, nivelul tehnic de decizie, dar și factorilor politici de decizie, de a acționa în aceeași direcție pentru a contribui la atingerea

obiectivelor programului. Anul 2011 va fi unul critic, un an în care va fi nevoie să fie văzut un progres real la nivelul implementării programului și care să fie anunțat la următorul CM.

D-l Secretar de stat Claudiu Constantin Stafie a împărtășit opinia d-nei Martinez Sarasola că POS CCE a ajuns la un punct critic în implementarea sa care va trebui depășit cu succes prin eforturile structurilor care administrează programul. Domnia sa a mulțumit participanților pentru contribuția la buna desfășurare a lucrărilor CM și a anunțat închiderea reuniunii.

Președintele Comitetului de Monitorizare a POS CCE

Claudiu Constantin STAFIE
Secretar de Stat

